Lieta Nr.C21051110
CA0135-17/14

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Valmierā 2017.gada 6.jūnijā

Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis A.Bukavs
tiesneši I.Pinne, D.Lazdiņš
ar tiesas sēdes sekretāri B.Nīmani
piedaloties prasītājam /pers. A/, atbildētājas /pers. B/ pilnvarotajai pārstāvei advokātei Inesei Ķikutei
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/, /pers. C/ par izlikšanu no dzīvojamās telpas un /pers. B/ pretprasībā pret /pers. A/ par īres tiesisko attiecību konstatēšanu un dzīvojamās telpas īres līguma noslēgšanu, sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzību par Limbažu rajona tiesas 2016.gada 25.augusta spriedumu daļā, ar kuru apmierināta /pers. A/ prasība.

Aprakstošā daļa

Prasītājs/pers. A/ Limbažu rajona tiesā 2010.gada 26.oktobrī cēlis prasību pret atbildētājiem /pers. B/ un /pers. C/ par izlikšanu no dzīvokļa īpašuma/adrese/ (prasības pieteikums – 1.sēj.l.l.5-6).

Vēlāk prasība grozīta (2011.gada 3.marta prasības pieteikuma grozījumi un papildinājumi – 1.sēj.l.l.99-100), kurā lūgts:
- atzīt, ka starp /pers. A/, /pers. B/ un /pers. C/ pastāv patapinājuma līguma tiesiskās attiecības;
- izbeigt patapinājuma līguma attiecības ar atbildētājiem /pers. B/ un /pers. C/ par dzīvokļa īpašumu /adrese/;
- uzlikt par pienākumu /pers. B/ un /pers. C/ nekavējoties atbrīvot dzīvokļa īpašumu /adrese/, nododot to atpakaļ lietojumā /pers. A/;
- piedzīt no /pers. B/ un /pers. C/ solidāri valsts nodevu un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus.

/pers. C/ 2012.gada 18.jūnijā miris (miršanas apliecības kopija – 1.sēj.l.l.143).

Pēc tā prasītājs /pers. A/ 2016.gada 6.jūnijā iesniedzis tiesā prasības pieteikuma precizējumu (1.sēj.l.l.150), lūdzot sakarā ar /pers. C/ nāvi izbeigt tiesvedību prasības daļā par viņa izlikšanu, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 223.panta pirmās daļas 7.punktu. /pers. A/ uztur prasību daļā pret /pers. B/ par patapinājuma līguma tiesisko attiecību atzīšanu, patapinājuma līguma izbeigšanu, dzīvokļa īpašuma atbrīvošanu un tiesāšanās izdevumu piedziņu.

Prasībā norādīts, ka 2007.gada 11.jūnijā, noslēdzot pirkuma līgumu, /pers. A/ nopirka no /pers. B/ un /pers. C/ viņiem kopīpašumā esošu dzīvokļa īpašumu /adrese/, sastāvošu no 7670/15430 domājamām daļām 76,7 m^2 platībā. Īpašuma tiesības /pers. A/ 2007.gada 11.jūlijā nostiprinātas zemesgrāmatā. Zemesgrāmatas nodalījumā 2008.gada 17.septembrī nostiprināta arī zemes kopīpašuma 767/1543 domājamā daļa.

Neskatoties uz to, ka ar dzīvokļa bijušajiem īpašniekiem /pers. B/ un /pers. C/ netika noslēgta rakstiska vienošanās par viņu tiesībām palikt pārdotajā dzīvokļa īpašumā, /pers. A/ piekrita, ka atbildētāji lieto dzīvokļa īpašumā divas istabas līdz laikam, kamēr sameklē sev citu dzīvesvietu.

Dzīvokļa īpašumam steidzami bija nepieciešams kapitālais remonts - jumta nomaiņa, ko arī prasītājs izdarīja. Īpašuma kapitālajam remontam ņemts kredīts AS "Aizkraukles banka" (tagad nosaukums – AS "ABLV Bank"), nostiprinot hipotēku uz īpašumu par labu bankai.

/pers. A/ kā dzīvokļa īpašniekam ir tiesības valdīt un lietot dzīvokļa īpašumu, iegūt no tā labumu, izmantot to pēc sava ieskata mantas pavairošanai un lietot jebkādā veidā, ciktāl dzīvokļa īpašnieku neierobežo likumi un ciktāl tas nerada traucējumus citiem dzīvokļu īpašniekiem.

Atbildētājiem bija atļauts lietot dzīvokļa īpašumu bez īres maksas, kas atbilstoši Civillikuma 1947.pantam ir patapinājums - svešas mantas lietošana bez atlīdzības. Pie šādiem apstākļiem starp /pers. A/ un /pers. B/ un /pers. C/ tika nodibinātas un pastāv patapinājuma līguma tiesiskās attiecības.

Dzīvokļa īpašumu atbildētājiem bija atļauts lietot bez atlīdzības līdz laikam, kamēr atradīs sev citu dzīvokli, apmaksājot tikai izdevumus, kas saistīti ar lietas (šajā gadījumā dzīvokļa īpašuma) lietošanu (ūdeni, elektrību). Konkrēts termiņš, uz kuru atbildētājiem bija nodots patapinājumā dzīvokļa īpašums, starp pusēm nebija noteikts.

Atbildētāju rupjā, agresīvā izturēšanās, dzīvesveids, apstāklis, ka dzīvokļa īpašniekam /pers. A/ dzīvoklis nepieciešams pašam ar ģimeni, bija par pamatu tam, ka 2010.gada 19.maijā ar zvērinātas notāres Daces Ozoliņas starpniecību viņš nosūtīja /pers. B/ un /pers. C/ brīdinājumu par dzīvokļa atbrīvošanu līdz 2010.gada 1.jūlijam. Brīdinājums izsniegts 2010.gada 24.maijā, taču dzīvoklis netika atbrīvots.

Atbildētāji atzīst, ka dzīvokli izmanto tikai viņi, nemaksājot īri, tātad apliecina patapinājuma līguma attiecību pastāvēšanu starp pusēm. Atbildētāji labprātīgi neatbrīvo dzīvokļa īpašumu.

Prasība pamatota ar Dzīvokļa īpašuma likuma 8.panta pirmo daļu, 9.panta 1.punktu, Civillikuma 1533., 1947., 1948., 1950., 1951., 1958., 1961.pantu.

Lietā 2010.gada 17.novembrī iesniegta pretprasība (pretprasības pieteikums – 1.sēj.l.l.28-30), kura 2016.gada 3.maijā precizēta (pretprasības precizējums – 1.sēj.l.l.142), atbilstoši kuram atbildētāja /pers. B/ lūdz tiesu:

- atzīt, ka starp /pers. A/ un /pers. B/ pastāv īres tiesiskās attiecības;

- uzlikt par pienākumu /pers. A/ noslēgt dzīvojamās telpas īres līgumu ar /pers. B/ par dzīvokļa īpašumu /adrese/ atbilstoši iesniegtajam dzīvojamās telpas īres līguma projektam, nosakot īres maksu 0,20 EUR par 1 m^2 mēnesī, kas kopā ir 15,34 EUR.

Pretprasības pieteikumā norādīts, ka /pers. B/ strīdus dzīvokļa īpašumā dzīvo no 1973.gada, uzsākot darbu ķieģeļu fabrikā.

Pamatojoties uz Liepupes pagasta dzīvojamo māju privatizācijas komisijas 2000.gada 25.oktobra lēmumu Nr.9 par strīdus dzīvokļa īpašuma privatizāciju, 2007.gada 5.aprīlī starp Liepupes pagasta dzīvojamo māju privatizācijas komisiju, /pers. B/ un /pers. C/ noslēgts pirkuma līgums. Dzīvokļa īpašums 2007.gada 6.jūnijā ierakstīts zemesgrāmatā uz atbildētāju vārda.

/pers. A/ dzīvokļa īpašumu no atbildētājiem ieguvis ar viltu, izmantojot atbildētāju uzticību un latviešu valodas neprasmi. /pers. A/ palīdzēja viņa pilnvarotā persona /pers. D/. Tikai 2009.gada beigās atbildētāji uzzināja, ka, pamatojoties uz 2007.gada 11.jūnija pirkuma līgumu, dzīvokļa īpašnieks ir /pers. A/. Par minēto faktu Limbažu rajona prokuratūrai iesniegts iesniegums.

/pers. B/ ir deklarēta dzīvoklī. /pers. A/ pārstāve /pers. D/ 2010.gada pavasarī vērsās Salacgrīvas novada domē ar lūgumu izdeklarēt atbildētāju no dzīvokļa īpašuma, taču ar Salacgrīvas novada domes 2010.gada 17.marta lēmumu nolemts neanulēt atbildētāju dzīvesvietu, norādot, ka atbildētājiem ir tiesisks pamats dzīvot dzīvokļa īpašumā.

/pers. A/ vai viņa radi šajā īpašumā nekad nav dzīvojuši. Pēc /pers. A/ lūguma 2009.gada vasarā /pers. B/ atļāva uz laiku novietot vienā no istabām /pers. A/ mantas. Istabas durvis aizslēgtas. /pers. A/ kopā ar savu māti uzlauza durvis un bez /pers. B un C/ atļaujas ieradās dzīvoklī.

Nevis prasītājs, bet atbildētāja par saviem līdzekļiem uzturējusi dzīvokļa īpašumu un veica tajā remontus, atbildētāja veic maksājumus par dzīvokļa īpašumu. Atbildētājai ir likumīgs pamats dzīvot šajā īpašumā arī turpmāk. Tāpēc ceļ pretprasību par dzīvojamās telpas īres līguma noslēgšanu saskaņā ar pievienoto līguma projektu.

Pretprasība pamatota ar likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 2.pantu, 4.panta pirmo, otro daļu, 5.panta pirmo daļu, 50.pantu.

Rakstveida paskaidrojumā par pretprasību prasītājs to neatzīst (paskaidrojums – 1.sēj.l.l.50) un norāda, ka pirms dzīvokļa pirkuma līguma noslēgšanas /pers. C/ un /pers. B/ vairākkārt lūdza prasītāju nopirkt no viņiem dzīvokli, jo viņiem bija sakrājies īres un komunālo maksājumu parāds, kā rezultātā Liepupes pagasta pašvaldība viņus varēja izlikt no dzīvokļa un piedzīt parādu. /pers. A/ samaksājis viņu parādu, lai atbildētāji varētu privatizēt dzīvokli, un pēc tā ierakstīšanas zemesgrāmatā 2007.gada 11.jūnijā ar atbildētājiem noslēgts pirkuma līgums. Prasītājs atļāvis atbildētājiem dzīvot strīdus dzīvoklī, kamēr viņi atradīs citu dzīvojamo platību. Līdz 2008.gadam prasītājs viņu vietā maksājis Liepupes pagasta padomē visus komunālos maksājumus un par elektrību, kaut gan pats dzīvoklī nedzīvo un pakalpojumus neizmanto. Atbildētāji negrasījās atbrīvot dzīvokli, un prasītājs pieprasījis, lai ar 2008.gada decembri par komunālajiem pakalpojumiem viņi maksā paši. Liepupes pagasta padomē 2009.gada jūlijā prasītājs uzzināja, ka sakrājies parāds par komunālajiem maksājumiem, kurus /pers. A/ atkal samaksājis.

Atbildētāji nav pierādījuši, ka puses vienojušās par īres līguma būtiskajām sastāvdaļām – īres priekšmetu un maksu. No atbildētāju pievienotajām kvītīm redzams, ka viņi maksājuši par komunālajiem pakalpojumiem, kurus izmanto paši - elektrību, ūdeni, kanalizāciju, bet šie maksājumi nekādi neattiecas uz maksājumiem par dzīvokļa īpašumu, kur nu vēl uz īres maksu. Atbildētāji nekad prasītājam nav maksājuši īres maksu, prasītājs neko no viņiem nav pieņēmis. Atbildētājiem nav pamata atsaukties uz Civillikuma 1488.pantu un pieprasīt īres līguma noslēgšanu.

Tā kā atbildētāji nevēlas regulāri norēķināties par pakalpojumiem, kurus izmanto, ir skaidrs, ka par īres attiecībām nevar būt ne runas. Prasītājs neuzskata, ka atbildētājiem ir pamats uzturēties viņa dzīvoklī.

Ar Limbažu rajona tiesas 2016.gada 25.augusta spriedumu (1.sēj.l.l.170-174) prasība apmierināta.

Ar spriedumu atzīts, ka starp /pers. A/ un /pers. B/ pastāv patapinājuma līguma tiesiskās attiecības par dzīvokļa īpašuma /adrese/ patapinājumu.

Tiesa nospriedusi izbeigt patapinājuma līguma attiecības starp /pers. A/ un /pers. B/ par dzīvokļa īpašuma /adrese/ patapinājumu.

Ar spriedumu uzlikts par pienākumu /pers. B/ mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas atbrīvot dzīvokļa īpašumu /adrese/, un nodot dzīvokli atpakaļ lietojumā /pers. A/.

No /pers. B/ par labu /pers. A/ noteikts piedzīt tiesāšanās izdevumus 132,10 EUR.

Izbeigta tiesvedība daļā par attiecībām starp /pers. A/ un /pers. C/ par patapinājuma līguma tiesisko attiecību konstatēšanu un patapinājuma līguma izbeigšanu par dzīvokļa īpašumu /adrese/.

Noraidīta pilnā apmērā /pers. B/ pretprasība pret /pers. A/ par īres tiesisko attiecību konstatēšanu un dzīvojamās telpas īres līguma noslēgšanu par dzīvokļa īpašumu /adrese/.

No /pers. B/ par labu valstij piedzīti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 26,68 EUR.

Tiesa izbeigusi tiesvedību /pers. A/ prasības daļā pret mirušo /pers. C/, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 223.panta 7.punktu.

Tiesa konstatējusi, ka civillietā Nr.C05024011 noraidīta /pers. B/ un /pers. C/ prasība pret /pers. A/ par 2007.gada 11.jūnijā starp /pers. B/ un /pers. C/ kā pārdevējiem un /pers. A/ kā pircēju noslēgtā pirkuma līguma par nekustamā īpašuma – dzīvokļa /adrese/, pirkuma atcelšanu; par /pers. B/ un /pers. C/ īpašuma tiesību atzīšanu katram 1/2 domājamās daļas apmērā uz strīdus nekustamo īpašumu; par /pers. A/ īpašuma tiesību uz nekustamo īpašumu - dzīvokli dzēšanu zemesgrāmatā; par aizlieguma un ķīlas tiesības atzīmes /zemesgrāmatas nodalījums/, kas ierakstītas, pamatojoties uz 2007.gada 21.septembra hipotekārā kredīta līgumu Nr.07-K-5450 un hipotēkas līgumu Nr.07-K-5450/0, dzēšanu. Kā redzams no Augstākās tiesas Civillietu departamenta rīcības sēdes lēmuma, spriedums šajā lietā stājies likumīgā spēkā 2015.gada 18.jūnijā. Tātad strīds par strīdus priekšmeta īpašuma tiesībām ir izskatīts un atzīstams, ka par dzīvokļa īpašuma īpašnieku saskaņā ar Civillikuma 994.pantu uzskatāms /pers. A/.

Civillikuma 1036.pants noteic, ka īpašniekam ir pilnīgas varas tiesības pār lietu, ciktāl šī tiesība nav pakļauta sevišķi noteiktiem aprobežojumiem. Līdzīgi īpašnieka tiesības rīkoties ar savu īpašumu bijušas noteiktas likuma "Par dzīvokļa īpašumu" 7.pantā (spēkā līdz 2011.gada 1.janvārim, arī 2007.gada jūnijā), kā arī spēkā esošajā Dzīvokļa īpašuma likuma 9.panta pirmās daļas 1.punktā.

2007.gada 11.jūnijā noslēgtajā pirkuma līgumā nav noteikts pircēju /pers. B/ un /pers. C/ pienākums atbrīvot telpas noteiktā termiņā.

Ar dzīvokļa bijušajiem īpašniekiem /pers. B/ un /pers. C/ nav noslēgta kāda rakstiska vienošanās par viņu tiesībām palikt

pārdotajā īpašumā.

/pers. A/ norāda, ka atļāvis atbildētājiem bez atlīdzības lietot dzīvokļa īpašumā divas istabas līdz laikam, kamēr viņi sameklē sev citu dzīvesvietu. Līdz ar to prasītājs ir patapinājis dzīvokli atbildētājiem līdz laikam, kamēr viņi sameklēs sev citu mājokli.

Atbilstoši Civillikuma 1947., 1948.pantam patapinājums (lietošanas aizdevums) ir līgums, ar kuru kādam nodod lietu bez atlīdzības, bet noteiktai lietošanai, ar nosacījumu atdot to pašu lietu. Par patapinājuma priekšmetu var būt kā kustamas, tā arī nekustamas lietas. Tiesību doktrīnā atzīts, ka nekustamu īpašumu patapinājumā nodod, izsakot atļauju un dodot iespēju to lietot par patapinājuma priekšmetu. Patapinājuma ņēmējs pēc līguma kļūst par lietas turētāju, lietas īpašnieks nezaudē īpašuma tiesības uz lietu un paliek tās valdītājs (Civillikuma 1950.pants). Patapinājuma līgums var būt noslēgts uz noteiktu termiņu vai bez termiņa norādes. Tā kā patapinājums ir īpašas uzticības un pie tam bezatlīdzības līgums, likumā patapinātājam ir paredzēta tiesība jebkurā laikā izbeigt beztermiņa līgumu, lietu atprasot (Civillikuma 1951.pants) (Kalvis Torgāns. Saistību tiesības. II daļa. Mācību grāmata. Rīga. 2008. 82.-88.lpp.).

No pušu paskaidrojumiem, ka /pers. A/ atļāvis dzīvot strīdus telpās, nemaksājot īres maksu, secināms, ka dzīvoklis /pers. B un C/ ģimenei patapināts.

Ievērojot minēto, ir pamats konstatēt, ka no dzīvokļa īpašuma tiesību nostiprināšanas zemesgrāmatā uz /pers. A/ vārda 2007.gada 11.jūlijā starp pusēm izveidojušās un pastāv faktiskās patapinājuma līgumiskās attiecības.

Lietā ir strīds par patapinājuma termiņu.

/pers. A/ krimināprocesā Nr.11280077710 liecinājis, ka starp pusēm bijusi saruna, ka /pers. B/ varēs turpināt dzīvot dzīvoklī, nekādu īres maksu viņai nebūs jāmaksā. No /pers. A/ liecības, tāpat no citiem civillietā iesniegtajiem pierādījumiem neizriet, ka puses būtu vienojušās par kādu konkrētu datumu, kuram iestājoties, /pers. B un C/ būs jāatbrīvo dzīvoklis. Atbildētāja nav pierādījusi savu apgalvojumu, ka prasītājs būtu atļāvis /pers. B un C/ dzīvot dzīvoklī līdz mūža galam.

Civillikuma 1951.pantā teikts, ka ja kāds patapina lietu, neaprobežojot tās lietošanas veidu un laiku, tad viņš var atprasīt lietu ikkatrā laikā.

Prasītājs ar 2010.gada 19.maija paziņojumu, kas sastādīts pie zvērinātas notāres, kas ir vairāk kā trīs gadus pēc īpašuma tiesību iegūšanas, lūdzis atbildētājus atbrīvot dzīvokli līdz 2010.gada 1.jūlijam. Tādējādi atbildētājiem bija pietiekams termiņš (trīs gadi) cita mājokļa sameklēšanai. Atbildētāji paziņojumu saņēmuši 2010.gada 24.maijā, tomēr turpinājuši to ignorēt.

Tā kā /pers. A/ ir atprasījis patapināto lietu - dzīvokli, bet atbildētāja /pers. B/ turpina aizņemt strīdus telpas, tad ir pamats izbeigt patapinājuma līguma attiecības ar /pers. B/ par strīdus dzīvokļa īpašuma patapinājumu, uzliekot pienākumu viņai mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas atbrīvot dzīvokļa īpašumu un nodot to atpakaļ lietojumā /pers. A/.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka prasība nav noraidāma tāpēc, ka atbildētāja ilgstoši dzīvo īpašumā un apgalvo, ka nav citas dzīvesvietas, ka /pers. A/ viņai nav samaksājis dzīvokļa pirkuma maksu. Tiesas ieskatā, jautājumu par jaunu dzīvesvietu atbildētājai bija iespējams risināt jau no 2007.gada jūnija (deviņus gadus), kad viņa labprātīgi atsavināja dzīvokļa īpašumu /pers. A/. Pirkuma līgums ir spēkā esošs. /pers. B/ nav lūgusi pašvaldības atbalstu cita dzīvokļa atrašanai. Atbildētāja ir vairākkārt brīdināta par nepieciešamību atbrīvot īpašumu.

No atbildētājas pārstāves paskaidrojumiem tiesas sēdē, ka /pers. B/ atstās dzīvokli tiklīdz viņai tiks samaksāta pirkuma maksa, tiesa secinājusi, ka atbildētāja faktiski nevēlas īrēt prasītājam piederošu strīdus īpašumu.

Strīds starp pusēm par dzīvokļa pirkuma maksas samaksu atbildētājas labā tiek risināts civillietā Nr.C21037116, kura nolikta izskatīšanai Limbažu rajona tiesā 2016.gada 24.oktobrī. Ja arī tiesa civillietā Nr.C21037116 konstatēs pirkuma maksas nesamaksu, šāds apstāklis neradīs pamatu īres līguma noslēgšanai. Pirkuma maksa nevar aizvietot īres maksājumus, jo pirkuma maksa un īres maksa ir dažādu šķiru maksājumi. Piedzinējs prasības apmierināšanas gadījumā tiesīgs izmantot Civilprocesa likuma 557.pantā noteiktos piespiedu izpildes līdzekļus. Tiesvedība civillietā Nr.C21037116 par pirkuma maksas piedziņu nav šķērslis prasības apmierināšanai par patapinājuma līgumisko attiecību izbeigšanu ar /pers. B/ par dzīvokļa īpašumu un pienākuma uzlikšanu atbrīvot dzīvokļa īpašumu.

Tiesa noraidījusi /pers. B/ pretprasību par īres tiesisko attiecību konstatēšanu, pienākuma uzlikšanu noslēgt īres līgumu, jo saskaņā ar likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 2.pantu, tiesību doktrīnā norādīto, Civillikuma 1488.pantu dzīvojamās telpas īres līgumiskās attiecības rodas, vienai pusei maksājot, otrai pieņemot īres maksājumus.

Atbildētāji pirms sešiem gadiem centušies prasītājam maksāt dažus īres maksas maksājumus, kurus /pers. A/ nav pieņēmis. Pēc tam atbildētāji vairs nav maksājuši prasītājam dzīvokļa īres maksu.

Kopš īpašuma tiesību pārejas atbildētāji maksājuši par saņemtajiem pakalpojumiem (elektrību, ūdeni, kanalizāciju) pakalpojumu sniedzējam. Lietā nekas neliecina par to, ka puses būtu līgušas, ka šādi maksājumi, ja tos veiktu /pers. B un C/, būtu uzskatāmi par dzīvokļa īres maksu. Tā kā maksājumus par komunālajiem pakalpojumiem atbildētāji veikuši pakalpojumu sniedzējam par pašu atbildētāju saņemtajiem un izmantotajiem pakalpojumiem, bet ne dzīvokļa īpašnieka /pers. A/ labā, šie maksājumi nav uzskatāmi par prasītāja labā samaksātu īres maksu likuma "Par dzīvojamo telpas īri" 2.panta izpratnē, kas norādītu uz īres attiecību izveidošanos starp strīda pusēm.

Atbilstoši Civillikuma 2119.pantam īres maksu var dot arī citās atvietojamās lietās, ne tikai naudā. Likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 11.pantā nostiprināts princips, ka pusēm ir brīvi jāvienojas par jebkuru īres maksas apmēru vai nu naudā, vai arī citās atvietojamās lietā.

Lietā nav iegūti nekādi pierādījumi atbildētājas apgalvojumam, ka /pers. B un C/ būtu veikuši ieguldījumus dzīvokļa remontā, samaksājot /pers. A/ ģimenei par logiem, kas līdz ar to būtu vērtējams kā iespējamā īres maksa. Vidzemes apgabaltiesa spriedumā lietā Nr.C05024011, izskatot pušu strīdu par īpašuma tiesībām uz strīdus dzīvokli, motīvu daļā konstatējusi, ka /pers. A/ veicis remontu nopirktajā dzīvoklī, nomainījis logus, remontējis jumtu, tātad veicis darbības, ko nav pamata sagaidīt no personas, kura nav ieinteresēta sveša nekustama īpašuma labiekārtošanā. Atbilstoši Civilprocesa likuma 96.panta otrajai daļai, fakti, kas nodibināti ar spēkā stājušos spriedumu vienā civillietā, nav no jauna jāpierāda, iztiesājot citas civillietas, kurās piedalās tās pašas puses.

Arī izskatāmajā civillietā nav iegūti pierādījumi atbildētājas apgalvojumiem, ka pēc 2007.gada 11.jūnija dzīvoklī kādus remontus, piemēram, septiņu logu un jumta nomaiņu, būtu veikuši vai remontdarbus būtu apmaksājuši /pers. B///pers. C/.

Tiesa uzskatījusi par ticamiem /pers. A/ paskaidrojumus, ka tieši viņš veicis iepriekšminētos remontdarbus, šim nolūkam aizņemoties naudu AS "Aizkraukles banka".

Tādējādi nav pierādījumu par kādiem atbildētāju veiktiem ieguldījumiem dzīvokļa uzturēšanā vai maksājumiem /pers. A/ labā, kurus varētu uzskatīt par īres maksu, kas liecinātu par pušu vienošanos par īres maksas aizstāšanu ar īpašuma apsaimniekošanu, īres līgumisko attiecību izveidošanos un būtu nosacījums rakstveida īres līguma noslēgšanai. Atbildētājas apgalvojumi par ieguldījumiem

remontos nepierāda ne dzīvojamās telpas īres līguma būtiskās sastāvdaļas, ne kādus citus līguma nosacījumus. Līdz ar to bez attiecīgiem pierādījumiem nevar būt par īres tiesisko attiecību pierādījumu.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 104.panta pirmajai daļai pušu paskaidrojumi, kuri ietver ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņu prasījumi vai iebildumi, atzīstami par pierādījumiem tikai tad, ja tos apstiprina citi tiesas sēdē pārbaudīti un novērtēti pierādījumi. Pie iepriekš konstatētajiem apstākļiem tiesa atzinusi, ka starp nekustamā īpašuma tagadējo īpašnieku /pers. A/ un atbildētājiem nav izveidojušās un nepastāv īres tiesiskās attiecības, kas būtu pamats īres līguma noslēgšanai atbilstoši iesniegtajam projektam, apspriežot šā līguma nosacījumus

Nepastāvot īres tiesiskajām attiecībām starp pusēm, tiesai nav pamata piemērot likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 2., 5.panta noteikumus un uzlikt par pienākumu prasītājam noslēgt ar atbildētāju dzīvojamās telpas īres līgumu.

Atbildētāja liedz īpašniekam /pers. A/ Civillikuma 927.pantā garantētās tiesības valdīt un lietot sev piederošo nekustamo īpašumu, iegūt no tā visus iespējamos labumus un rīkoties ar to. Līdz ar to prasītāja /pers. A/ prasība ir pilnībā apmierināma, bet pretprasība noraidāma.

/pers. B/ iesniegusi apelācijas sūdzību (1.sēj.l.l.178-182) par spriedumu daļā, ar kuru apmierināta /pers. A/ prasība pret /pers. B/. Atbildētāja lūdz noraidīt /pers. A/ prasību pret /pers. B/ par patapinājuma līguma tiesisko attiecību atzīšanu, patapinājuma līguma izbeigšanu un pienākuma uzlikšanu atbrīvot dzīvokļa īpašumu, nododot to atpakaļ lietojumā /pers. A/.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka starp pusēm joprojām pastāv strīds par 2007.gada 11.jūnija pirkuma līgumā noteiktās pirkuma maksas samaksu.

Nepiekrīt tiesas izdarītajam secinājumam, ka tiesvedība civillietā Nr.C21037116 par pirkuma maksas piedziņu nav šķērslis prasības apmierināšanai par patapinājuma līgumisko attiecību izbeigšanu ar /pers. B/ un pienākuma uzlikšanu atbrīvot dzīvokļa īpašumu.

Šāds tiesas atzinums neatbilst Civillikuma 1., 5. un 2033.panta jēgai un būtībai.

Civillikuma 2033.pants nosaka, ka pircējam vispirms jāsamaksā pirkuma maksa, kas, ja pirkums nav noslēgts uz kredītu vai ja samaksai nav norunāti sevišķi termiņi, jāizdara tūliņ, lietu nododot, tā tad tajā pašā laikā un tajā pašā vietā. Pirms samaksas saņemšanas pārdevējam lieta nav jānodod.

Tā kā prasītājs joprojām nav samaksājis pirkuma maksu par dzīvokļa īpašumu, tad atbildētājai nav pienākums nodot prasītājam dzīvokļa īpašumu pirms pirkuma maksas saņemšanas.

Šāda prasītāja rīcība, proti, vēlēties iegūt dzīvokļa īpašumu, par to neveicot samaksu, kā arī tiesas secinājums, ka pirms pirkuma maksas saņemšanas atbildētājai jāatbrīvo dzīvokļa īpašums, neatbilst Civillikuma 1.pantā noteiktajam, ka tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības. Atbildētājai nav pienākuma atbrīvot strīdus dzīvokļa īpašumu, piemērojot Civillikuma 5.pantu, kas nosaka, kad lieta jāizšķir pēc tiesas ieskata vai atkarībā no svarīgiem iemesliem, tad tiesnesim jāspriež pēc taisnības apziņas un vispārīgiem tiesību principiem.

Lai arī tiesa norādījusi, ka atbildētāja nav pierādījusi, ka prasītājs būtu atļāvis dzīvot dzīvoklī līdz mūža galam, tajā pašā laikā arī prasītājs nav pierādījis, ka atļāvis atbildētājiem dzīvot strīdus dzīvoklī līdz viņi atradīs citu dzīvojamo platību.

Ja prasītāja apgalvojumi atbilstu patiesībai, tad prasītājs atbildētājiem nosūtītajā notariālajā paziņojumā būtu norādījis šādus apstākļus, taču prasība atbrīvot dzīvokļa īpašumu balstīta uz pavisam citiem pamatiem, proti, it kā atbildētāju rupjā, agresīvā izturēšanās, dzīvesveids.

/pers. B/ 2015.gada 30.oktobrī ierakstītā sūtījumā nosūtīja /pers. A/ vēstuli, kurā lūdza pirkuma maksu samaksāt viena mēneša laikā, ieskaitot to /pers. B/ bankas kontā, ko prasītājs nav izpildījis.

Tiesa spriedumā nav vērtējusi šo apstākli kopsakarā ar lietas faktiskajiem apstākļiem, izdarot kļūdainus secinājumus un pieņemot netaisnīgu spriedumu. Turklāt tiesa nolēmusi uzlikt par pienākumu /pers. B/ nodot dzīvokli atpakaļ lietojumā /pers. A/, tajā pašā laikā /pers. A/ nekad nav dzīvokļa īpašumu lietojis.

Konkrētajā lietā tiesai bija pamats strīdu izšķirt nevis no patapinājuma tiesiskajām attiecībām, bet gan strīds bija izšķirams kopsakarā ar Civillikuma 2033.panta noteikumiem.

Tiesa, atsaucoties uz Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas spriedumā lietā Nr.C05024011 konstatēto par /pers. A/ veikto remontu nopirktajā dzīvoklī, konkrētajā gadījumā nepamatoti atsaukusies uz Civilprocesa likuma 96.panta otro daļu, jo tiesas citēto konstatējumu (proti, faktu par veiktajiem remontiem dzīvokļa īpašumā) no Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas sprieduma lietā Nr.C05024011 /pers. B/ ir apstrīdējusi savā apelācijas sūdzībā par Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2011.gada 31.oktobra spriedumu civillietā Nr.C05024011. Savukārt apelācijas instance, proti, Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta savā 2013.gada 20.decembra spriedumā nav devusi vērtējumu attiecībā uz apelācijas sūdzībā izteiktajiem iebildumiem attiecībā uz šo Vidzemes apgabaltiesas sprieduma motīvu daļā konstatēto.

Līdz ar to tiesai nebija pamats atsaukties uz Civilprocesa likuma 96.panta otro daļu, jo atbildētāja šādus faktus ir apstrīdējusi un nav tiem piekritusi.

Tiek vērsta tiesas uzmanība uz apstākli, ka aizņēmumu AS "Aizkraukles banka" nav ņēmis /pers. A/, bet gan viņa māsa /pers. E/, taču /pers. A/ dzīvokļa īpašumu /adrese/ ir ieķīlājis par labu AS "Aizkraukles banka", līdz ar to nevar tikt uzskatīts par pierādītu pirmās instances tiesas secinātais, ka tieši /pers. A/ veicis dzīvokļa remontdarbus, šim nolūkam aizņemoties naudu no AS "Aizkraukles banka".

Ievērojot minēto, tiesas spriedums pārsūdzētajā daļā nav taisnīgs un līdz ar to nav atzīstams par likumīgu.

Tiesas sēdē atbildētājas /pers. B/ pārstāve advokāte Inese Ķikute prasību neatzina, apelācijas sūdzību uzturēja spēkā uz tajā minētajiem argumentiem un apsvērumiem. No sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka attiecībā par strīdus dzīvokļa īpašumu starp prasītāju un /pers. B/ pastāv patapinājuma attiecības. Norādīja, ka ir taisnīgi atbrīvot dzīvokli tad, kad /pers. A/ izpildīs pirkuma līguma saistības - samaksās pirkuma maksu. Prasītājs dzīvoklī reāli nav dzīvojis, vienā dzīvokļa istabā ir ievietojis mantas, šo istabu prasītājs aizslēdzis.

Prasītājs/pers. A/ prasību uzturēja spēkā uz tajā minētajiem argumentiem un apsvērumiem, apelācijas sūdzību neatzina. No /pers. A/ paskaidrojumiem izriet, ka pirkuma maksu ir samaksājis. Dzīvoklis nepieciešams lietošanai viņam pašam un viņa ģimenei. Atbildētājiem ļauts dzīvot, kamēr atradīs citu dzīvokli. Spiesti īrēt dzīvokli citviet, kas drīz būs jāatbrīvo. Vēlas dzīvot savā īpašumā, par ko maksā nodokļus.

Lietas dalībnieku paskaidrojumi fiksēti tiesas sēdes skaņu ierakstā.

Trešās personas AS "ABLV Bank" pārstāvis tiesas sēdē nav ieradies. Trešajai personai par tiesas sēdi paziņots Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā. Ievērojot minēto, lieta izskatāma bez trešās personas AS "ABLV Bank" pārstāvja klātbūtnes.

/pers. B/ Limbažu rajona tiesas 2016.gada 25.augusta spriedumu nav pārsūdzējusi daļā, ar kuru noraidīta /pers. B/ pretprasība pret /pers. A/ par īres tiesisko attiecību konstatēšanu un dzīvojamo telpu īres līguma noslēgšanu par dzīvokļa īpašumu /adrese/. Līdz ar to norādītajā daļā spriedums ir stājies likumīgā spēkā. Tāpat likumīgā spēkā ir stājies pirmās instances tiesas spriedums daļā, ar kuru izbeigta tiesvedība lietā prasības daļā pret tagad mirušo /pers. C/.

Motīvu daļa

Novērtējusi prasības pieteikumā un apelācijas sūdzībā norādītos motīvus, lietas dalībnieku paskaidrojumus, lietā esošos rakstveida pierādījumus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība ir apmierināma.

Ar 2007.gada 6.jūnija zemesgrāmatu nodaļas tiesneses lēmumiem /pers. C/ un /pers. B/ zemesgrāmatā bija nostiprinātas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu - dzīvokļa īpašumu /adrese/ (agrāk - /rajonā/ rajonā), kadastra Nr./numurs A/, zemesgrāmatas nodalījums Nr./numurs/ (zemesgrāmatu apliecības kopija - 1.sēj.l.l.8).

2007.gada 11.jūnijā noslēgts pirkuma līgums starp /pers. B/ un /pers. C/ kā pārdevējiem un /pers. A/ kā pircēju, ar kuru norādītais dzīvokļa īpašums pārdots /pers. A/ (pirkuma līgums - 1.sēj.l.l.11).

2007.gada 11.jūlijā ar zemesgrāmatu nodaļas tiesneses lēmumu, pamatojoties uz iepriekš minēto pirkuma līgumu, /pers. A/ īpašuma tiesība nostiprināta zemesgrāmatā.

No tiesai pieejamiem datiem Tiesu informatīvajā sistēmā redzams, ka ar Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2013.gada 20.decembra spriedumu noraidīta /pers. B/ prasība pret /pers. A/ par iepriekš norādītā pirkuma līguma atcelšanu, par īpašuma tiesību atzīšanu uz dzīvokli un /pers. A/ īpašuma tiesību dzēšanu zemesgrāmatā, aizlieguma un ķīlas tiesību atzīmes dzēšanu. Minētais spriedums stājies likumīgā spēkā 2015.gada 18.jūnijā, kad ar Augstākās tiesas Civillietu departamenta rīcības sēdes lēmumu atteikts ierosināt kasācijas tiesvedību.

Civillikuma 994.pants noteic, ka par nekustama īpašuma īpašnieku atzīstams tikai tas, kas par tādu ierakstīts zemes grāmatās. Strīds par īpašuma tiesībām uz dzīvokļa īpašumu /adrese/ ir izšķirts. /pers. A/ ir dzīvokļa īpašuma /adrese/ īpašnieks.

/pers. A/ cēlis tiesā prasību, ar kuru lūdz atbildētājai uzlikt par pienākumu strīdus dzīvokļa īpašumu atbrīvot, pamatojoties uz savām kā dzīvokļa īpašnieka tiesībām.

Izšķirot jautājumu par nodibināto tiesisko attiecību veidu starp /pers. A/ un /pers. B/, atzīstams, ka starp pusēm pastāv patapinājuma līguma tiesiskās attiecības par dzīvokļa īpašuma /adrese/ patapinājumu.

Minētais secināms, ņemot vērā, ka ar Limbažu rajona tiesas 2016.gada 25.augusta spriedumu noraidīta /pers. B/ pretprasība par īres tiesisko attiecību konstatēšanu un dzīvojamo telpu īres līguma noslēgšanu, un šajā daļā spriedums ir stājies likumīgā spēkā. Tāpat /pers. B/ pārstāve apelācijas instances tiesas sēdē norādīja, ka starp pusēm attiecībā par strīdus dzīvokli pastāv patapinājuma līguma attiecības. Tādejādi secināms, ka par šo apstākli starp /pers. A/ un /pers. B/ strīda nav, respektīvi, ka pēc 2007.gada 11.jūnija pirkuma līguma noslēgšanas starp pusēm nodibinātas patapinājuma tiesiskās attiecības.

Civillikuma 1947.pantā norādīts, ka patapinājums (lietošanas līgums) ir līgums, ar kuru kādam nodod lietu bez atlīdzības, bet noteiktai lietošanai, ar nosacījumu atdot pašu lietu.

Saskaņā ar Civillikuma 1948.panta pirmo daļu par patapinājuma priekšmetu var būt kā kustamas, tā arī nekustamas lietas.

Lietā nav pierādījumu, ka starp pusēm būtu nodibinātas tāda veida patapinājuma attiecības, kas būtu uzskatāmas par tādām, ka atbildētājai piešķirtas tiesības lietot dzīvokli ar termiņu - līdz mūza galam.

Uz šāda veida patapinājuma attiecībām pēc būtības apelācijas sūdzībā nav norādījusi arī /pers. B/, faktiski balstoties uz to, ka viņai nav pienākuma un nav taisnīgi atbrīvot dzīvokli līdz pirkuma maksas saņemšanai, bet pēc tam dzīvokli atbrīvos.

/pers. A/ norādījis, ka atbildētājiem atļauts dzīvoklī dzīvot, līdz viņi atradīs citu dzīvojamo platību. Tiesas kolēģija vērtē, ka pirmās instances tiesa pamatoti novērtējusi lietā iegūtos pierādījumus, secinot, ka /pers. B/ apgalvojums pirmās instances tiesā par dzīvokļa lietošanu līdz mūža galam nav pierādīts.

Ar dzīvokļa bijušajiem īpašniekiem /pers. B/ un /pers. C/ nav noslēgta nekāda rakstiska vienošanās par viņu tiesībām palikt pārdotajā dzīvokļa īpašumā. /pers. A/ kriminālprocesā Nr.11280077710 liecinājis, ka starp pusēm bijusi saruna, ka /pers. B/ varēs turpināt dzīvot dzīvoklī, nekādu īres maksu viņai nebūs jāmaksā (1.sēj.l.l.90-93). No šis prasītāja liecības, tāpat no citiem civillietā esošajiem pierādījumiem neizriet, ka puses būtu vienojušās par kādu konkrētu datumu vai notikumu, kuram iestājoties, /pers. B un C/ būs jāatbrīvo dzīvoklis, lietošanas tiesības izbeigsies.

Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa nosaka, ka katrai pusei ir jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Atbildētāja nav pierādījusi savu apgalvojumu par dzīvokļa lietošanas tiesībām līdz mūža galam. Pastāvot pierādītam faktam par pušu patapinājuma līguma attiecībām, jau atbildētājai būtu jāpierāda, ka patapinājums līgts uz noteiktu termiņu (piemēram, mūža beigām). Šāds nosacījums nav pierādīts. Turklāt, kā jau minēts spriedumā, atbilstoši apelācijas sūdzībai un atbildētājas pārstāves paskaidrotajam tiesas sēdē, /pers. B/ faktiski neapstrīd savu pienākumu dzīvokli atbrīvot, tikai norādot, ka to izdarīs pēc pirkuma maksas saņemšanas.

Tiesību doktrīnā atzīts, ka nekustamu īpašumu patapinājumā nodod, izsakot atļauju un dodot iespēju to lietot par patapinājuma priekšmetu. Patapinājuma ņēmējs pēc līguma kļūst par lietas turētāju, lietas īpašnieks nezaudē īpašuma tiesības uz lietu un paliek tās valdītājs (Civillikuma 1950.pants). Patapinājuma līgums var būt noslēgts uz noteiktu termiņu vai bez termiņa norādes. Tā kā patapinājums ir īpašas uzticības un pie tam bezatlīdzības līgums, likumā patapinātājam ir paredzēta tiesība jebkurā laikā izbeigt beztermiņa līgumu, lietu atprasot (Civillikuma 1951.pants). (Kalvis Torgāns. Saistību tiesības. II daļa. Mācību grāmata. Rīga. 2008. 82.-88.lpp.).

Tiesas kolēģijas ieskatā, motīviem, kas norādīti /pers. A/ 2010.gada 19.maija pieprasījumā (1.sēj.l.l.16) nav izšķirošas nozīmes, jo prasītājs ir paudis savu gribu, lai atbildētāji dzīvokli atbrīvotu, un tajā nav nepieciešams norādīt motīvus, piemēram, par laiku cita dzīvokļa atrašanai un tamlīdzīgi. Kā jau norādīts, patapinājums ir īpašas uzticības un bezatlīdzības līgums, un tātad patapinātājam ir tiesība lietu katrā laikā atprasīt neatkarīgi no motīviem.

Civillikuma 1951.pantā paredzēts, ka ja kāds patapina lietu, neaprobežojot tās lietošanas veidu un laiku, tad viņš var atprasīt

lietu ikkatrā laikā.

Ar 2010.gada 19.maija pieprasījumu (paziņojums - 1.sēj.l.l.16, apliecība par paziņojuma nodošanu - 1.sēj.l.l.17) /pers. A/ pieprasījis atbildētājai atbrīvot strīdus dzīvokļa īpašumu, t.i., atprasījis patapinājumā nodoto lietu.

Likuma "Par dzīvokļa īpašumu" 7.pants, kas bija spēkā līdz 2011.gada 1.janvārim (arī 2007.gada jūnijā), noteic, ka dzīvokļa īpašnieks var savu īpašumu valdīt, iegūt no tā labumu, izmantot to pēc sava ieskata mantas pavairošanai un vispār to lietot visādā veidā, ciktāl īpašnieku neierobežo likumi un ciktāl tas nerada traucējumus citiem dzīvokļu īpašniekiem.

Saskaņā ar spēkā esošā Dzīvokļa īpašuma likuma 9.panta pirmās daļas 1.punktu dzīvokļa īpašniekam ir tiesības valdīt un lietot dzīvokļa īpašumu, iegūt no tā labumu, izmantot to pēc sava ieskata mantas pavairošanai un lietot jebkādā veidā, ciktāl dzīvokļa īpašnieku neierobežo likumi un ciktāl tas nerada traucējumus citiem dzīvokļu īpašniekiem.

Civillikuma 1036.pants paredz, ka īpašniekam ir pilnīgas varas tiesības pār lietu, ciktāl šī tiesība nav pakļauta sevišķi noteiktiem aprobežojumiem. Īpašnieka pilnīgas varas tiesības nostiprinātas arī Civillikuma 927.pantā.

Līdz ar to, ievērojot gan tiesību normas, kas attiecas gan uz patapinājuma līgumu, gan uz dzīvokļa īpašnieka tiesībām, gan īpašnieka tiesībām vispār, patapinājuma līgums ir izbeidzams un atbilstoši prasījumam /pers. B/ uzliekams pienākums atbrīvot dzīvokļa īpašumu. Prasītājs un arī atbildētāja nav apstrīdējuši pirmās instances tiesas noteikto termiņu par dzīvokļa atbrīvošanu mēneša laikā no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas šādā aspektā, līdz ar to šāds termiņš ir uzskatāms par atbilstošu nepieciešamo darbību izdarīšanai dzīvokļa atbrīvošanai.

Apelācijas instances tiesa secina, ka nepastāv pamats prasības noraidīšanai, vadoties no apelācijas sūdzībā norādītā viedokļa, ka atbildētājai nav pienākums nodot dzīvokļa īpašumu, /pers. A/ viņai samaksājis pirkuma maksu.

/pers. B/ atsaukusies uz Civillikuma 2003.pantu, kas paredz, ka pircējam vispirms jāsamaksā pirkuma maksa, kas, ja pirkums nav noslēgts uz kredītu vai ja samaksai nav norunāti sevišķi termiņi, jāizdara tūliņ, lietu nododot, tātad tajā pašā laikā un tajā pašā vietā. Pirms samaksas saņemšanas pārdevējam lieta nav jānodod. Tāpat atbildētāja norādījusi uz Civillikuma 1.pantu (tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības), 5.pantu (kad lieta jāizspriež pēc tiesas ieskata vai atkarībā no svarīgiem iemesliem, tad tiesnesim jāspriež pēc taisnības apziņas un vispārīgiem tiesību principiem).

No Tiesu informatīvās sistēmas datiem izriet, ka pušu strīds par to, vai no /pers. A/ par labu /pers. B/ piedzenama pirkuma maksa (vai pastāv kāds /pers. A/ parāds par labu /pers. B/), tiek risināts citā civillietā Nr.C21037116. Ar Limbažu rajona tiesas 2017.gada 3.maija spriedumu noteikts piedzīt no /pers. A/ par labu /pers. B/ 6532,40 EUR, kā arī tiesas izdevumus. Tagad izskatāmās civillietas Nr.C21051110 izskatīšanas apelācijas instancē dienā spriedums nav stājies likumīgā spēkā, kā arī vēl nav stājies spēkā uz pilna sprieduma sastādīšanas dienu sakarā ar /pers. A/ iesniegtu apelācijas sūdzību (kas pašlaik atstāta bez virzības).

Ja ar spēkā stājušos spriedumu civillietā Nr.C21037116 tiks noteikts piedzīt no /pers. A/ par labu /pers. B/ pirkuma maksu vai citus maksājumus, tad /pers. A/ būs pienākums spriedumu izpildīt, veicot spriedumā noteiktos maksājumus, tāpat /pers. B/ būs tiesības likumā noteiktā kārtībā vērsties pie tiesu izpildītāja sprieduma piespiedu izpildei, piemērojot Civilprocesa likuma 557.pantā paredzētos piespiedu izpildes līdzekļus.

Tajā pašā laikā norādāms, ka jautājums par pirkuma maksas nesamaksāšanu, pat ja stājas spēkā spriedums par attiecīgās naudas summas piedziņu, nevar būt pamats /pers. A/ prasības noraidīšanai šajā lietā, noraidot prasību par patapinājuma līguma attiecību izbeigšanu un pienākuma uzlikšanu /pers. B/ atbrīvot dzīvokļa īpašumu.

/pers. A/ prasījums saistīts ar patapinājuma līguma attiecību izbeigšanu, un par šo patapinājuma attiecību pastāvēšanu lietā nav strīda. Savukārt /pers. B/ uz Civillikuma 2033.panta nosacījumiem balstītie iebildumi izriet no pavisam cita veida tiesiskām attiecībām - pirkuma līguma, kas nav piemērojami patapinājuma līguma attiecībās. Tāpat šajā ziņā jānorāda, ka dzīvokļa īpašums ir nodots īpašumā /pers. A/, viņa īpašuma tiesības ir ierakstītas zemesgrāmatā. No jau minētajām tiesību doktrīnā izteiktajām atziņām izriet, ka nekustamu īpašumu patapinājumā nodod, izsakot atļauju un dodot iespēju to lietot par patapinājuma priekšmetu. Civillikuma 1950.pantā teikts, ka ar patapinājumu lietas īpašnieks nezaudē īpašuma tiesību uz lietu un paliek tās valdītājs; patapinājuma ņēmējs ir tikai turētājs. Minētais nozīmē, ka /pers. A/ ir gan dzīvokļa īpašnieks, gan valdītājs. Civillikuma 2033.panta izpratnē, tajā apskatāmajā situācijā uz pirkuma līguma pamata dzīvoklis kā pārdota lieta /pers. A/ jau ir nodots. Turklāt atzīmējams, ka ar spēkā stājušos Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2013.gada 20.decembra spriedumu civillietā Nr.C05024011 starp šīm pašām pusēm, cita starpā arī pievienojoties pirmās instances tiesas motivācijai, atzīts, ka pārdevēji ir parakstījuši nostiprinājuma lūgumu, uz kura pamata nekustamais īpašums ticis nostiprināts zemesgrāmatā, bet nekustamā īpašuma reģistrācija zemesgrāmatā jau arī ir tā nodošana, kā tas noteikts Civillikuma 993.pantā. Ievērojot minēto, atsauce uz Civillikuma 2033.panta nosacījumiem konkrētajā situācijā nav atbilstoša lietas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, ņemot vērā, ka uz pirkuma līguma pamata dzīvoklis /pers. A/ jau ir nodots.

Tiesas kolēģija nekonstatē lietā pamatu Civillikuma 1. un 5.panta piemērošanai. Minēto tiesību normu piemērošana faktiski pieļaujama tikai tad, ja tiek konstatēts "likuma robs", ja spriedums lietā novestu pie acīmredzami netaisnīga lietas iznākuma. Šādus nosacījumus tiesas kolēģija lietā nekonstatē. No lietas materiāliem izriet, ka pieprasījumu atbrīvot dzīvokli /pers. A/ izteicis jau 2010.gadā (1.sēj.l.l.15-16), arī prasība celta jau 2010.gada 26.oktobrī, kas ir jau ilgstošs laika periods. Kā jau minējusi pirmās instances tiesa, lietā nav ziņu, ka atbildētāja būtu arī lūgusi pašvaldības atbalstu cita dzīvokļa atrašanai. Tāpat prasītājs apelācijas instances tiesā norādījis par nepieciešamību dzīvokli lietot pašam un viņa ģimenei. Kā jau teikts iepriekš, Civillikuma 2033.panta nosacījumi juridiski nav saistāmi ar patapinājuma līguma attiecībām, lietas (faktiski lietas turējuma) atprasīšanu uz patapinājuma attiecību pamata.

Apelācijas sūdzībā minētajiem apstākļiem saistībā par veiktajiem remontiem dzīvoklī; to, ka aizņēmumu AS "Aizkraukles banka" ņēmis nevis prasītājs, bet viņa māsa, un /pers. A/ šis saistības nodrošināšanai dzīvokli ieķīlājis, nav nozīmes konkrētā strīdā nozīmīgu apstākļu noskaidrošanai, tie neietekmē lietas iznākumu, līdz ar to tiem sīkāk pievērsties nav vajadzīgs.

Ievērojot iepriekš norādīto to kopumā, atzīstams, ka /pers. A/ prasība ir pamatota un apmierināma. Pirmās instances tiesa objektīvi novērtējusi lietā iegūtos pierādījumus, izdarījusi pamatotus secinājumus, kuriem apelācijas instances tiesa pievienojas.

Spriedumā izlemjams par to, kam un kādā apmērā maksājami tiesāšanās izdevumi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ņemot vērā minēto, no atbildētājas par labu prasītājam piedzenama valsts nodeva 71,14 EUR (maksājuma dokuments – 1.sēj.l.l.3, 50 LVL), ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 10,96 EUR (maksājuma dokuments - 1.sēj.l.l.4, 7,70 LVL).

Atbilstoši Civilprocesa likuma 44.panta otrajai daļai, tā kā prasība apmierināta, no atbildētājas par labu prasītājam piedzenami

ar lietas vešanu saistītie izdevumi par advokāta palīdzības samaksu 50 EUR pirmās instances tiesā (kvīts – 1.sēj.l.l.159).

Apkopjot izklāstīto, no /pers. B/ par labu /pers. A/ piedzenami tiesāšanās izdevumi pavisam kopā 132,10 EUR.

Prasītāja samaksātā kancelejas nodeva par lieciniekiem 12,81 EUR (1.sēj.l.l.66, 96) netiek no atbildētājas piedzīta, jo prasītājs lūgumu par liecinieku nopratināšanu nav uzturējis un lieclinieki nav nopratināti.

Lietā radušies un nav samaksāti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādi un izsniegšanu pirmās instances tiesā - 26,68 EUR (aprēķins lietas 1.sējumā pie vāka), apelācijas instances tiesā - 8,72 EUR (1.sēj.l.l.189), tātad kopā 35,40 EUR. Šie izdevumi saskaņā ar Civilprocesa likuma 39., 42.pantu piedzenami no /pers. B/ par labu valstij.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu spriedums daļā par tiesāšanās izdevumu un ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu labprātīgi izpildāms 10 dienu laikā no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Vadoties no Civilprocesa likuma 432.-434.panta, Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda:

/pers. A/ prasību apmierināt.

Atzīt, ka starp /pers. A/, personas kods /personas kods/, un /pers. B/, personas kods /personas kods/, pastāv patapinājuma līguma tiesiskās attiecības par dzīvokļa īpašuma /adrese/ patapinājumu.

Izbeigt patapinājuma līguma attiecības starp /pers. A/ un /pers. B/ par dzīvokļa īpašuma /adrese/ patapinājumu.

Uzlikt pienākumu /pers. B/, personas kods /personas kods/, mēneša laikā no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas atbrīvot dzīvokļa īpašumu /adrese/ un nodot dzīvokli lietojumā /pers. A/, personas kods /personas kods/.

Piedzīt no /pers. B/ par labu /pers. A/ tiesāšanās izdevumus 132,10 EUR (viens simts trīsdesmit divus eiro un 10 centus).

Piedzīt no /pers. B/ par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 35,40 EUR (trīsdesmit piecus eiro un 40 centus).

Spriedumu 30 (trīsdesmit) dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas 2017.gada 20.jūnija var pārsūdzēt Augstākās tiesas Civillietu departamentā Civilprocesa likuma 451., 452.pantā paredzētajos gadījumos, iesniedzot kasācijas sūdzību Vidzemes apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis A.Bukavs

Tiesneši I.Pinne

D.Lazdiņš